

Fizyka Fazy Skondensowanej

Spis treści

1	Zestaw:	3
1.1	Pierwszy	3
	1.1.1	3
	1.1.2	3
	1.1.3	3
	1.1.4	3
1.2	Drugi	4
	1.2.1	4
	1.2.2	4
	1.2.3	4
	1.2.4	4
1.3	Trzeci	6
	1.3.1	6
	1.3.2	6
	1.3.3	6
	1.3.4	6
	1.3.5	7
1.4	Czwarty	7
	1.4.1	7
	1.4.2	8
	1.4.3	8
	1.4.4	8
	1.4.5	8
	1.4.6	8
	1.4.7	8

1 Zestaw:

1.1 Pierwszy

1.1.1

1. Sieć krystaliczna, węzły sieci, proste sieciowe, płaszczyzny sieciowe, wskaźniki Millera (hkl), Komórka elementarna i typy układów krystalograficznych
2. Operacje symetrii, grupy punktowe.
3. Sieć prosta a sieć odwrotna. Objętości komórki elementarnej w sieci odwrotnej. Odległości międzypłaszczyznowe. Strefy Brillouina.

Rozwiązanie:

1.1.2

Obliczyć objętość komórki elementarnej dla układu regularnego, romboedrycznego, heksagonalnego, jednoskośnego.

Rozwiązanie:

1.1.3

Wykaż, że:

1. dla prostej sieci regularnej o stałej sieciowej a , odległość międzypłaszczyznowa

$$d_{hkl}^2 = \frac{a^2}{h^2 + k^2 + l^2}$$

2. obliczyć $\frac{1}{d_{hkl}^2}$ dla układu heksagonalnego oraz rombowego

Rozwiązanie:

1.1.4

Struktura diamentu zawiera dwa identyczne atomy w położeniach 000 i $\frac{1}{4}\frac{1}{4}\frac{1}{4}$ związane z każdym węzłem sieci powierzchniowo centrowanej (*fcc*). Obliczyć czynnik strukturalny dla tej struktury. Pokaż, że dozwolone odbicia spełniają warunek $h + k + l = 4n$, gdzie wszystkie wskaźniki są parzyste, a n jest dowolną liczbą całkowitą, albo wszystkie składniki są nieparzyste.

Rozwiązanie:

1.2 Drugi

1.2.1

Energia oddziaływania między dwoma atomami w cząsteczce opisywana jest wzorem:

$$U(r) = -\frac{\alpha}{r^n} + \frac{\beta}{r^m}$$

Pokazać, że $m > n$.

Rozwiązanie:

1.2.2

Rozważ liniowy układ $2N$ jonów o ładunku równym na przemian $\pm q$. Załóż, że energia potencjalna odpychania między najbliższymi sąsiadami ma postać $\frac{A}{R^n}$.

1. Pokaż, że dla odległości między jonami odpowiadającej stanowi równowagi

$$U(R_0) = -\frac{2Nq^2 \ln(2)}{R_0} \left(1 - \frac{1}{n}\right)$$

2. Załóżmy, że kryształ został ściśnięty tak, że $R_0 \rightarrow R_0(1 - \delta)$. Pokaż, że w wyrażeniu na pracę związaną ze ściśnięciem kryształu największy wkład opisuje człon $\frac{C\delta^2}{2}$ gdzie:

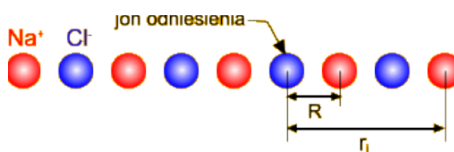
$$C = \frac{(n-1)q^2 \ln(2)}{R_0}$$

Rozwiązanie:

1.2.3

Obliczyć stałą Madelunga dla kryształu $NaCl$:

1. przypadek jednowymiarowy (nie krystaliczna $NaCl$)

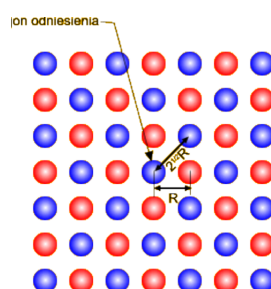
2. przypadek dwuwymiarowy (siatka płaska $NaCl$)

Rozwiązanie:

1.2.4

Obliczyć jakie ciśnienie należy przyłożyć do kryształu jonowego, aby odległość między jonami zmniejszyła się o 1 procent.

Rozwiązanie:

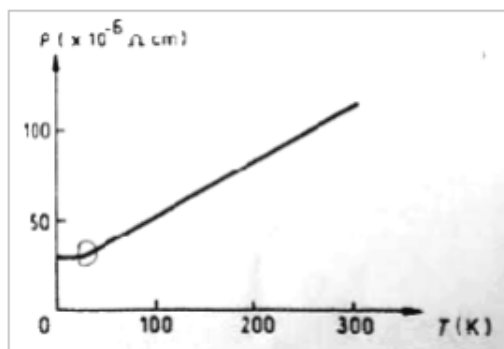
1.3 Trzeci

1.3.1

Poniższy rysunek przedstawia temperaturową zależność oporu elektrycznego. Określ, czy jest to zależność dla metali czy izolatorów. Opisz proces fizyczny, który opisuje tę zależność w zakresie temperatur: a) blisko 0 K, b) około 25 K, c) około 300 K. Oszacuj średnią drogę swobodną i czas w $T = 0\text{K}$ i $T = 300\text{K}$. Przydatne stałe: $n = 10^{23}\text{cm}^{-3}$, $m = 10^{-27}\text{kg}$, $v_f = 10^8\frac{\text{cm}}{\text{s}}$, $e = 4.8 \cdot 10^{10}\text{esu}$ ($e = 1,6 \cdot 10^{-19}\text{C}$), $1(\Omega\text{cm})^2 = 9 \cdot 10^{11}\text{esu}$.

Rozwiązanie:

1.3.2

Rozwiązanie:

1.3.3

Rozpatrzmy falę podłużną $u_s = u(0) \cos(\omega t - sKa)$, która rozchodzi się w jednoatomowej sieci liniowej składającej się z atomów o masach M oddległych od siebie o a ; stała siłowa oddziaływania między najbliższymi sąsiadami wynosi C .

- Wykazać, że całkowita energia fali wynosi:

$$E = \frac{1}{2}M \sum_s \left(\frac{du_s}{dt} \right)^2 + \frac{1}{2}C \sum_s (u_s - u_{s+1})^2$$

- Podstawiając wyrażenie na u_s do powyższego wzoru wykaż, że uśredniona w czasie energia całkowita przypadająca na jeden atom wynosi:

$$\frac{1}{4}M\omega^2 u^2(0) + \frac{1}{2}C(1 - \cos(Ka))u^2(0) = \frac{1}{2}M\omega^2 u^2(0)$$

Rozwiązanie:

1.3.4

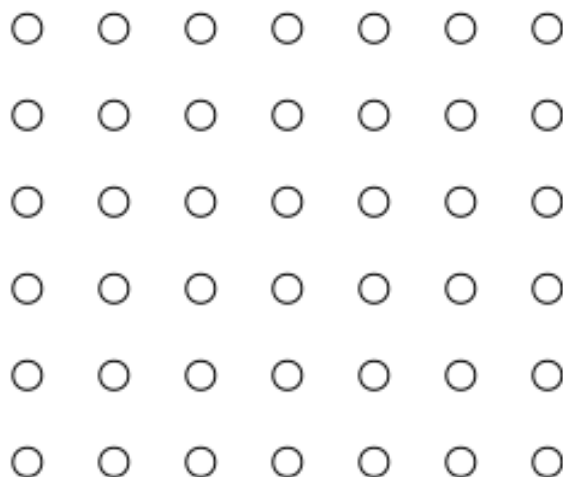
Wyznaczyć podłużny fonon akustyczny oraz widmo optyczne dla sieci liniowej o stałej a zawierającej w komórce dwa jednakowe atomy o masach M , których odległość w położeniu równowagi wynosi $\delta < \frac{1}{a}$.

Rozwiązanie:

Rozwiązanie:

1.3.5

Dana jest sieć:

- Wykazać, że

$$M \frac{d^2 u_{lm}}{dt^2} = C \left((u_{l+1,m} - u_{l-1,m} - 2u_{lm}) + (u_{l,m+1} - u_{l,m-1} - 2u_{lm}) \right)$$

- Przyjąć: $u_{lm} = u(0) \exp(i(lK_x a + mK_y a - \omega t))$ i wykazać, że:

$$\omega^2 M = 2C(2 - \cos(K_x a) - \cos(K_y a))$$

- Wykazać, że przedział wartości wektora K , dla których istnieją niezależne rozwiązania można przyjąć kwadrat o boku $\frac{2\pi}{a}$
- Dla $Ka \ll 1$ wykazać, że:

$$\omega = \left(\frac{Ca^2}{M} \right)^{\frac{1}{2}} (K_x^2 + K_y^2) = \left(\frac{Ca^2}{M} \right) K$$

Rozwiązanie:

1.4 Czwarty

1.4.1

Wyprowadzić wzory na funkcję gęstości stanów dla łańcucha jednoatomowego zakładając, że $\omega = v \cdot k$. Określić częstotliwość Debye'a.

Rozwiązanie:

1.4.2

Wyprowadzić wzory na funkcję gęstości stanów dla sieci kwadratowej zakładając, że $\omega = v \cdot k$. Określić częstotliwość Debye'a.

Rozwiązanie:

1.4.3

Korzystając z wyników zadań 1.4.1 i 1.4.2 wyprowadzić wzory na molowe ciepło właściwe.

Rozwiązanie:

1.4.4

Znaleźć zależność poziomu Fermiego w temperaturze zera bezwzględnego od gęstości elektronowej n :

$$E_F(T = 0) = \frac{\hbar^2}{2m} (3n\pi)^{\frac{2}{3}}$$

oraz zależność średniej energii na elektron od energii Fermiego.

$$\bar{E}(T = 0) = \frac{3}{5} E_F$$

Rozwiązanie:

1.4.5

Wyprowadzić wzór na funkcję gęstości stanów elektronów swobodnych w przypadku jednowymiarowym.

Rozwiązanie:

1.4.6

Wyprowadzić wzór na funkcję gęstości stanów $g(E)$ gazu elektronowego dla sieci kwadratowej.

Rozwiązanie:

1.4.7

Korzystając z wyników zadania ?? wyprowadzić wzór na molowe ciepło właściwe gazu Fermiego w przypadku jednowymiarowym.

Rozwiązanie:

Spis rysunków

Kod źródłowy